

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
науково-педагогічної роботи

Віталій КОБЕЦЬ

« 18 » 09

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ (науково-дослідницької) ПРАКТИКИ

Факультет соціально-психологічний

Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 054 Соціологія

Освітня програма Соціологія

Курс 4

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Форма навчання денна/заочна

Херсон 2020 р.

Програма розроблена:

Шапошниковою Іриною Василівною - професоркою кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології, доктором соціологічних наук, професоркою.

Програма розроблена на основі типової програми з практик

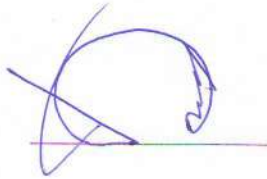

Декан факультету Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології
Протокол № 2 від « 11 » вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

Тетяна КОРШУН

1. ВСТУП

Виробнича практика здійснюється на четвертому курсі у 8 семестрі з відривом від навчання протягом 6 тижнів. Практична підготовка студентів закладів вищої освіти є компонентом освітньо-професійної програми для здобуття рівня вищої освіти і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь.

Тривалість практики: 4 тижні, вид контролю - диференційований залік.

Нормативно-правовим підґрунтям врегулювання організаційно-правових засади проходження практики є Закон України «Про вищу освіту»; Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи і переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ» № 450 від 07.08.2002; Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» № 93 від 08.04.1993; Ліцензійні умови проведення освітньої діяльності закладів освіти № 1187 від 30.12.2015; Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах» № 563 від 01.08.2001; Рекомендації щодо проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, ухвалені рішенням вченої ради Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, протокол №5 від 24.04.2013; навчальний план спеціальності 054 Соціологія, за якими здійснюється підготовка фахівців та робочий навчальний план.

Практика орієнтована на самостійне пізнання студентом соціальних процесів і явищ, забезпечення тісного зв'язку між теоретичною підготовкою майбутніх соціологів та їх практичним професійним становленням як дослідника та аналітика соціальних процесів. Базами проведення виробничої практики (науково-дослідницької) є Служба щастя та покращення якості життя Херсонської обласної державної адміністрації, Головне управління статистики у Херсонській області, соціологічна лабораторія ХДУ. Направлення студентів на практику здійснюється наказом ректора. Практика проводиться в терміни, встановлені графіком освітнього процесу.

Програма практичної підготовки і терміни її проведення визначаються навчальним планом.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Курс	Вид практики	Семестр	Тривалість проведення	База практики	Відповідальний підрозділ
4	Виробнича (науково-дослідницька)	8	05.04.2021 14.05.2021	Згідно переліку баз практики	Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: формування й поглиблення фахових компетентностей, практичних навичок, ознайомлення з виробничим процесом і технічним циклом виробництва на підприємстві, установі та організації, відпрацювання спеціальних умінь і навичок, збирання фактичного матеріалу для виконання дипломних проектів.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних знань з фахових дисциплін;
- формування професійної ідентифікації майбутніх студентів та професійної самосвідомості;
- накопичення досвіду виконання професійних обов'язків, виховання почуття персональної відповідальності;
- удосконалення технологій опитування, інтерв'ювання та анкетування;
- удосконалення техніки аналізу документів

Програмні компетентності та результати:

Після успішного проходження виробничої практики здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів збору соціологічної інформації.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

- ФК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.
- ФК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
- ФК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
- ФК05. Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження
- ФК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- ФК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців
- ФК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

Програмні результати:

ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

ПРН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

ПРН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

ПРН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

ПРН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

ПРН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.

ПРН12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Виробнича практика організовується на підприємствах, у навчальних закладах усіх рівнів, соціальних центрах, науково-дослідних інститутах соціологічного напрямку, центрах зайнятості, комерційних організаціях та інших установах, де є соціологічна служба, соціологічна лабораторія або відділ соціологічних, соціальних та маркетингових досліджень, з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань. Практика є важливим етапом підготовки фахівців у межах майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи.

Зміст програми виробничої педагогічної практики	Організаційні заходи щодо виконання
Функції структурного підрозділу, аналітичні матеріали, дослідження, документальне забезпечення дослідницької діяльності	Студенти вивчають особливості функціонування структурного підрозділу бази практики, знайомляться з аналітичними матеріалами та дослідженнями (за наявності), які проводяться на базі практики.
Соціологічна діяльність	Вивчення соціальної ситуації та методів проведення соціологічного дослідження, обирають тему та складають план власного соціологічного опитування, визначаються з вибіркою респондентів, розробляють анкету та проводять її апробацію з фахівцями бази практики.
Проведення соціологічного дослідження	Самостійна робота студентів, під час якої проводиться анкетування (фокус групи, спостереження чи експеримент) та аналізуються отримані результати.
Підготовка наукового звіту соціологічного дослідження	Самостійне опрацювання соціологічного матеріалу, написання наукового звіту, підготовка наукової презентації, розробка рекомендацій за результатами соціологічного дослідження.
Розвиток науково-дослідницької складової забезпечення бази практики.	Виготовлення методичного забезпечення на допомогу фахівцям бази практики, допомога у плануванні соціологічних досліджень згідно напрямів діяльності.
Удосконалення документального забезпечення дослідницької діяльності бази практики.	Підсумки проходження практики з обов'язковою презентацією результатів дослідження та поданням письмового звіту.

У програмі дослідження зафіксовані основні етапи соціологічного практикування, які являють собою набір чітко окреслених дослідницьких кроків, що відображають зміст практики.

Форма контролю – диф. залік

3.1 Види робіт під час практики:

Проведення дослідження (анкетування, опитування, спостереження, фокус-групи тощо), обробка та аналізування результатів проведеного соціологічного дослідження, підготовка звіту, презентація результатів дослідження.

3.2. Список рекомендованої літератури:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. К.: Дух и Літера, 2015. - 380 с.
2. Людвиченко В.О. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни "Програмування соціологічних досліджень" (для бакалаврів). -К.: МАУП, 2019. - 36с.
3. Методологія та методи збору соціологічної інформації / Укл. Сапелкіна О.В. – К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2010. - 72 с.
4. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Основи соціальних досліджень» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [Упоряд. : Журба І.О.]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2018. – 23 с.
5. Навчальний посібник з курсу „Соціологічні дослідження в освіті” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / О.А. Марущенко, Ю.С. Сіда. – Харків: ХНМУ, 2015. – 32 с.
6. Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Ванда І. В. Соціологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 95 с
7. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
8. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навч. посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2009. – 400 с.
9. <http://i-soc.com.ua/>
10. <https://dif.org.ua/>
11. <https://razumkov.org.ua/>

3.3 Методичні рекомендації

Права і обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитись з програмою практики і змістом робіт, які доведеться виконувати;
- пройти на кафедрі інструктаж про порядок її проходження та інструктаж з техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії (під підпис) і попередження нещасних випадків; одержати від керівника практики всі необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації та ін.); своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, і вказівки керівника практики;
- ознайомитись з рекомендованою літературою;
- одержати у керівника практики консультацію з організаційних та методичних питань;
- взяти участь в інструктивних зборах, які організовує деканат факультету;
- узгодити і подати для затвердження керівнику практики календарний план роботи та під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- відповідати за виконану роботу;
- до закінчення терміну проходження практики подати на кафедру календарний план, щоденні записи навчальної практики і звіт про проходження практики;
- завчасно підготувати письмовий звіт за результатами практики і захистити його на засіданні комісії.

Студент має право в разі незадоволення оцінкою чи характеристикою керівника від бази практики звернутись до деканату з проханням перевірити звітну документацію або замінити місце практики. У разі захворювання чи інших обставин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику без відриву від навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа).

Обов'язки керівника практики:

- при підготовці до практики ознайомити студентів з програмою практики, ознайомитись з навчально-методичною документацією і отримати від завідувача кафедри вказівки щодо проведення практики;
- проконтролювати підготовленість бази та об'єктів практики і в разі потреби вжити заходів щодо їх підготовки;
- безпосередньо перед початком практики провести з практикантами інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежної безпеки;
- систематично контролювати виконання програми практики студентами згідно з індивідуальними графіками;
- давати консультації студентам з організаційних та методичних питань практики;
- контролювати ведення щоденних записів навчальної практики студентів та написання звіту;
- контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку, встановленого на базі практики;
- ознайомити студентів з програмою практики, уточнити їх індивідуальні завдання;
- перевіряти звіти з практики і проводити їх захист.
- здійснювати методичне керування і подавати допомогу студентам при виконанні відповідних розрахунків;
- систематично інформувати кафедру про процес проходження навчальної практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів з практики студентів;
- після закінчення практики скласти короткий письмовий звіт про результати практики і захист звітів разом із зауваженнями і пропозиціями щодо вдосконалення практичної підготовки студентів.

3.4. Питання до заліку

1. Розробка та побудова програми соціологічного дослідження
2. План соціологічного дослідження
3. Методологія соціологічного дослідження
4. Організація соціологічного дослідження
5. Формулювання та функції наукових гіпотез у дослідженні

6. Методи збору соціологічної інформації
7. Побудова вибірки
8. Пошук та відбір респондентів
9. Вимоги до написання звіту

4. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час проходження практики керівник повинен використовувати різні методи контролю: тестування, складання анкет, застосування комунікації — процесу взаємодії двох та більше суб'єктів шляхом спілкування та обміну інформації

Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявності позитивних оцінок з поточного контролю і представлення оформленого «Завдання-звіту».

Під час проходження практики контролюється та оцінюється наступне:

- трудова дисципліна, щоденна робота студентів;
- розробка плану соціологічного дослідження;
- проведення соціологічного дослідження;
- результативність всіх видів діяльності практиканта відповідно програмі;
- вчасна розробка і надання керівникам практики звітної документації.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Після закінчення практики кожен студент обов'язково звітує на підсумковій конференції про виконання загальної програми практики та індивідуального завдання. Для цього він подає на рецензування керівнику практики від університету письмовий звіт, підписаний і оцінений безпосередньо керівником виробничої практики від бази практики та документи практики згідно з загальною програмою.

При завершенні терміну практики студенти повинні здати наступну документацію:

- Анкета соціологічного дослідження.
- Програма соціологічного дослідження.
- Науковий звіт за результатами соціологічного дослідження.
- Індивідуальне завдання. Підготовлений до публікації аналітичний матеріал за результатами соціологічного дослідження.
- Щоденник практики.

Звітна документація повинна вестися українською мовою, бути охайно оформленою у завдання-звіт відповідно до вимог єдиного стандарту конструкторської документації (ЕСКД) на аркушах А4., обов'язково представленою для перевірки груповому керівнику і помічнику декана з практик. Звіт здається протягом двох днів після закінчення практики, а її оформлення відбувається протягом усієї практики.

Після рецензування та перевірки звітних документів студент разом з матеріалами практики захищає звіт та складає диф.залік.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні навчальної практики студентів спеціальності «Соціологія» враховуються ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації, методиста або керівника установи — бази практики.

Зміст критеріїв оцінювання результатів навчальної (перманентної) практики:

№	Види робіт	Сумма балів
	участь в інструктивних зборах, що проводяться на базах практик/ на кафедри	2·5=10

	(настановча та підсумкова конференції)	
	розробка програми соціологічного дослідження	10
	розробка інструментарію та його апробація	15
	написання наукового звіту	15
	підготовка презентації	15
	оформлення звітної документації	5
	індивідуальні завдання, погоджені з керівником від кафедри/бази практики	2·10=20
	залік	10
Разом балів		100

Шкала оцінювання за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
			для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	Excellent	Відмінно	Зараховано /Passed
82-89	B	Good	Добре	
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory	Задовільно	
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано /Fail
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	